

byl před uplynutím posléze řečené čtrnáctidenní lhůty. Kdyby lhůta Šu 575, odstavec třetí c. ř. s. počala se současně se lhůtou k rozsudečnému plnění, skončila by se dnem 6. prosince 1923, tedy současně se lhůtou k plnění a vymáhající věřitel, jenž teprve 7. prosince 1923 může podati exekuční návrh na vyklizení, již by tohoto práva pozbyl. Toho závěru však je zajisté dalek i sám stěžovatel, jenž určitě nezamýšlel svým právním výkladem zbaviti vymáhajícího věřitele práva, vésti exekuci k vyklizení.

Čís. 3465.

Do rozhodnutí odporového soudu, jímž uložena byla povinnost k náhradě útrat, připouští se rekurs, nelze si však stěžovati do výše útrat. Poplatky znalecké jsou útratami.

(Rozh. ze dne 5. února 1924, R I 71/24.)

Usnesením okresního soudu v K. ze dne 31. května 1923 byl Čeněk K. na návrh svých dětí zbaven úplně svéprávnosti pro duševní chorobu. Na odpor Čeněka K-a a jeho návrh, by před odporovým soudem slyšení byli znova znalci z oboru psychiatrie, ustanovil zemský civilní soud v Praze znalcem MUDra Ladislava H-a, universitního profesora v Praze, který, prozkoumaj objemné soudní spisy a vyšetřiv po čtyřikráte tělesný i duševní stav Čeněka K-a, podal rozsáhlý nález a posudek a účtoval poplatky, které odporový soud upravil na 3800 Kč. Po té vyhověl odporový soud usnesením ze dne 30. listopadu 1923 odporu, zamítl návrh, aby Čeněk K. byl zbaven svéprávnosti a uložil navrhovatelům náhradu nákladu odporového řízení penízem 3800 Kč. Nejvyšší soud rekursu navrhovatelů nevyhověl, pokud směřoval proti výroku odporového soudu, že stěžovatelé jsou povinni zaplatiti útraty řízení, a odmítl jej, pokud směřoval proti výši útrat.

D u v o d y:

Navrhovatelé podávají jen do výroku odporového soudu o útratách rekurs na nejvyšší soud a to ze dvojího důvodu: a) že jim zaplacení nákladů vůbec bylo uloženo, b) že náklady byly vyměřeny nepřiměřeně vysoko. Především dlužno zkoumati, zda a pokud jest rekurs věcně vyřídití, či zda a pokud jest jej jako nepřípustný odmítnouti. Řád o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916 čís. 207 ř. zák. upravil otázku útrat i opravných prostředků zvláštním způsobem, odchýlným od nesporného řízení. Ačkoliv v zásadě platí i pro řízení o zbavení svéprávnosti podle Šu 56 řádu také předpisy §§ 1—19 nesp. říz. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák., platí jen potud, »pokud nebyly dány odchýlné předpisy«. Platí tu tedy v zásadě také předpis Šu 14 odstavec druhý nesp. říz., že nepřípustným jest rekurs do rozhodnutí druhé stolice »ve příčině útrat a o poplatcích znalců«, čemuž podle stálé praxe jest rozuměti tak, že nejen rozhodnutí soudu druhé stolice o výši, nýbrž

i o povinnosti k náhradě útrat jest neodporovatelným. Není o tom pochyby, že odporový soud rozhoduje o odporu jako opravném prostředku ve druhé stolici, následkem čehož o rekursu proti jeho usnesením rozhoduje nejvyšší soud jako třetí stolice (viz motivy uveřejněné ve Věstníku min. sprav. z roku 1916 str. 269). Proto také po pravidle (§ 14 odstavec druhý nesp. řiz.) nebyl by rekurs ve příčině útrat přípustným, kdyby nebylo zvláštního ustanovení Šu 49 odstavec druhý řádu, který výslovně připouští, že ty osoby, jimž rozhodnutím odporového soudu byla uložena náhrada útrat, mají právo rekursu na nejvyšší soud, pokud napadají rozhodnutí o útratách. Jest tedy jisto, že mají právo rekursu proti rozhodnutí odporového soudu o útratách, a jde jen o výklad tohoto zákonného předpisu v tom směru, zda přísluší rekurs jak co do povinnosti k náhradě útrat, tak i co do její výše, či jen v onom směru. Ke správnému výkladu lze dospěti jednak z doslovu Šu 49 odstavec druhý řádu, jednak ze srovnání s §§ 58 a 60 řádu, jednak z úmyslu zákonodávce, na nějž lze usuzovati. Při úpravě otázky útrat řízení o zbavení svéprávnosti uchýlil se zákonodárce od zásad i esporného řízení potud, že stanovil za určitých předpokladů povinnost osob, v řízení vystupujících, k náhradě útrat (viz motivy strana 273). Šlo o řešení dvou otázek: 1. kdo má hraditi útraty prozatím, 2. zda a kdo má je nésti trvale, nebo nahraditi tomu, kdo je prozatím založil. Pro tento případ stačí poukázati na to, že podle Šu 58 odstavec druhý řádu prozatím hradí útraty účastník, který k nim dal podnět, a že v tom případě, když řízení o zbavení svéprávnosti skončilo zamítnutím návrhu, má podle Šu 60 odstavec druhý řádu nésti útraty ten účastník, na jehož návrh bylo řízení zahájeno (viz motivy, str. 273—276 a příklad form. 96 b). O tento případ tu právě jde, neboť řízení zahájeno bylo na návrh dětí, které také ještě odporového řízení se účastnily (§ 40 řádu) a jejichž návrh byl odporovým soudem zamítnut a jimž byla náhrada útrat uložena. Právě-li tedy § 60 odstavec druhý řádu, že v případě zamítnutí návrhu má útraty nést i navrhovatel, a právě-li § 49 odstavec druhý řádu, že má právo rekursu ten, komu náhrada útrat byla uložena, jde z toho na jevo, že zákon připouští rekurs na Nejvyšší soud jen co do výroku odporového soudu o povinnosti k náhradě útrat. Jen v tomto směru chtěl zákon ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák. stanoviti výjimku ze všeobecného předpisu Šu 14, odstavec druhý nesp. řiz. v doslovu novely ze dne 1. června 1914, čís. 118 ř. zák., kdežto ohledně výše útrat zůstalo při pravidle, že rekurs do rozhodnutí soudu druhé stolice jest vyloučen. Totéž vyplývá z této úvahy: Že zákonodárci při úpravě doslovu Šu 49 odstavec druhý řádu tanul také na mysli starší předpis Šu 14, odstavec druhý nesp. řiz., dlužno předpokládati. V Šu 14 odstavec druhý nesp. řiz. používá zákon obratu »ve příčině útrat« (»über den Kostenpunkt«) právě tak jako v Šu 528 c. ř. s., čímž — jak již shora řečeno — jest rozuměti jak povinnost k náhradě, tak i výši útrat. Nepoužil-li zákon tohoto obratu také v Šu 49, odstavec druhý řádu, nýbrž obratu »o útratách« (»über die Kosten«) možno z toho souditi, že nechtěl tu zahrnouti obě shora uvedené složky (povinnost a výši), nýbrž jen první z nich, což

blíže vyjádřil dalšími slovy: »jímž náhrada útrat byla uložena.« K témuž výsledku dojde se, zkoumá-li se úmysl a cíl zákonodárcův při stanovení předpisů Šu 14 odstavec druhý nesp. pat. a Šu 528 c. ř. s. Úmysl byl patrně ten, ulehčiti Nejvyššímu soudu ve věcech méně důležitých, za které pokládána byla také rozhodnutí o útratách. V řízení o zbavení svéprávnosti však, kde otázka útrat upravena byla způsobem dosti složitým (viz Dr. Sternberg, komentář k Šu 64 řádu), kde dlužno rozeznávat mezi útratami řízení o zadržení v ústavě a řízení o zbavení svéprávnosti, kde dlužno líšiti zahájení řízení z povinnosti úřední a na návrh státního zástupce nebo soukromé osoby, kde záleží na tom, jaký výsledek řízení mělo, kde jde jednak o prozatimní založení útrat, jednak o konečnou jich náhradu, a kde zákon k tomu ještě připouští úchyly pro útraty, které vznikly jednotlivými neúčelnými nebo nedůvodnými návrhy (§ 60 odstavec první a třetí řádu), pokládal zákonodárce za nutno, by rozhodnutí o povinnosti k náhradě útrat mohlo býti přezkoumáno třetí stolicí. Naproti tomu upravení útrat co do výše nelíší se v řízení o zbavení svéprávnosti ničím od řízení nesporného ani sporného, a nelze se domyslití důvodu, proč by tu byl chtěl zákonodárce stanovití odchylku od pravidla Šu 14 odstavec druhý nesp. řiz. a Šu 528 c. ř. s. Předpis Šu 49 odstavec druhý řádu jest povahy výjimečné, prolamující zásadu Šu 14 odstavec druhý nesp. řiz. a dlužno jej tedy vykládati přesně, tedy spíše omezujícím, než rozšiřujícím způsobem. Pro tuto výjimečnou povahu neodhodlal se zákonodárce rozšířiti předpis ten také na případy, kde proti usnesení okresního soudu podán byl jen rekurs, kde tedy soud druhé stolice rozhodoval jako rekursní a kde již zase přichází k plné platnosti zásada Šu 14 odstavec druhý nesp. řiz. Z téhož názoru vychází patrně také výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 6. prosince 1923, čís. 44 věstníku, který v odstavci třetím upozorňuje na právo stížnosti znalce i strany proti usnesení poplatky vyměřujícím, ale jen podle ustanovení platných trestních řádů, nikoli také podle předpisů o řízení nesporném. Naproti tomu nelze ničeho vytěžiti z té okolnosti, že Šu 49 odstavec druhý řádu mluví jen o útratách vůbec, kdežto § 14 odstavec druhý nesp. řiz. a § 528 c. ř. s. zmiňují se jednak o útratách, jednak o znaleckých poplatcích, neboť těmito předpisy mělo býti jen vyjádřeno, že vyloučen jest rekurs nejen strany, nýbrž i znalce, kterému by jinak při nesouhlasných rozhodnutích právo rekursu podle Šu 14 odstavec první nesp. řiz. a Šu 365 odstavec třetí c. ř. s. příslušelo. Kromě toho jest naprosto nepochybné, že poplatky znalecké náležejí také k útratám řízení o zbavení svéprávnosti, právě tak jako na př. útraty za povoz, jímž byl nemocný k lékaři dopraven. Náklady za vyšetření duševního stavu jsou s hlediska strany útratami, s hlediska znalce jeho poplatky. Ze všech těchto úvah vyplývá již také rozhodnutí o rekursu v tomto případě. Co do povinnosti k náhradě útrat jest rekurs sice přípustným, ale není odůvodněn, ježto, odvolávaje se na § 58 (2) řádu, přehlíží předpis Šu 60 (2) řádu a nerozeznává mezi prozatimním založením nákladů a mezi konečnou jejich náhradou. Co do výše útrat jest pak rekurs nepřipustným. Otázka, zdali odporový soud si počínal správně, opomenuv vyžá-

dati si schválení sborového soudu druhé stolice k upravení položek za vyšetření tělesného i duševního stavu a za sepsání nálezu a posudku podle §u 6 (2) vládního nařízení ze dne 9. října 1923, čís. 192 sb. z. a n. a výnosu min. sprav. čís. 44 věstníku z roku 1923, týká se výše útrat, následkem čehož nemůže se jí Nejvyšší soud zabývat.

Čís. 3466.

Třebas schválení representanta cizozemské obchodní společnosti, zapsaného v obchodním rejstříku, bylo správními úřady odvoláno, jest representant i nadále oprávněn zastupovati společnost na soudě i proti bezelstným třetím osobám, dokud nebyl z obchodního rejstříku vymazán.

(Rozh. ze dne 5. února 1924, Rv I 1028/23).

Žalobě na akciovou společnost o zaplacení 81.000 Kč bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalovaná strana uplatňuje jako dovolací důvod především zmatečnost (§ 477 čís. 5 c. ř. s.) rozsudku odvolacího soudu, již shledává v tom, že odvolací soud zamítl odvolání přes to, že vytýkala, že nebyla v řízení vůbec zastoupena (§ 477 čís. 5 c. ř. s.), jelikož z obchodního rejstříku jest prý zřejmo, že před převratem byl representantem žalované firmy jakožto cizozemské (anglické) akciové společnosti Bedřich B. usnesením ze dne 9. dubna 1914 zapsaný, že však rozpadnutím říše Rakousko-Uherské zápis ten pozbyl účinnosti. Skutečně bylo prý i československými správními úřady schválení Bedřicha B. jako representanta oné společnosti pravoplatně odvoláno — a to rozhodnutím zemské správy politické ze dne 22. srpna 1922 a ministerstva vnitra ze dne 22. prosince 1922. Odvolání to prý neúčinkuje dnem, kdy se stalo, nýbrž ode dne převratu. Tak prý vznikl nedostatek procesní způsobilosti podle §u 6 c. ř. s. Než dovolatelka přehlíží, že těmito rozhodnutími Bedřich B. přestal býti representantem žalované společnosti před správními úřady, že však před soudy a vůči závazkům, společností převzatým zůstal i na dále plnomocníkem společnosti, neboť byl dle výtahu z obchodního rejstříku jako representant společnosti zapsán až do 22. ledna 1923 a tudíž do této doby, jelikož dotud nebyla v té příčině v zápisu žádná změna předsevzata, také k reprezentaci oprávněn. Pokud tato reprezentace nebyla z obchodního rejstříku vymazána, platila vzhledem na publicitu obchodního rejstříku vůči třetím bezelstným osobám, a nemohlo dovolatelkou tvrzené pominutí reprezentace před vymazáním z obchodního rejstříku míti právní účinnost. Přijal-li tedy Bedřich B. žalobu ze dne 31. prosince 1921 a ustanovil-li pro žalovanou společnost právního zástupce, nemůže býti řeči o tom, že žalovaná společnost nebyla řádně zastoupena, tím méně však, že nebyla vůbec zastoupena. Ovšem pominula tato reprezentace odvoláním schválení správními úřady a zápi-